

ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΟΠΟΪΑΣ

Ο ΑΠΟΧΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΝΤΑΙΝΕΜΠΛΩ

Η εισβολή των συμμάχων στη Γαλλία. Οι Γάλλοι στρατάρχη εγκαταλείπουν τον κύριο τους. Μιά δραματική συνεννόηση. Ο Ναπολέων εξαναγκάζεται εις παραίτησιν. Η προεδρία του στρατάρχου Μαριμόν. Ο Ναπολέων μένει και έρημος μέσα στο Φονταίνεμπλώ. Η άφροσύνη ενός θωρακισμένου. Ο δραματικός αποχρετισμός. Ο άσκαρμός του Ναπολέοντος στο στρατηγό Πετι, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Μετά την τραγική ήττού της Ρωσίας, ο Ναπολέων με την ίδια παντοειά ανδρεία, οι στρατιώτες τον είχαν χάσει το θάρρος τους. Και όχι μόνο αυτό, αλλά δειχνοτόσαν και δυσχερατιμένοι εναντίον του άρχηγού των, ο όποιος ήθελε να προχωρήσουν προς τή Παρία για να προλάβουν τους έχθρους.

Συγκλητομένοι μέσα σε μια άδυστατη του άνακτόρου του Φονταίνεμπλώ, όπου ο Ναπολέων εις εγκαταστήσει το στρατηγείον του, οι άνδρωτοι αὐτοί, τους όποιους ο κύριός τους είχε άνασσει άπ' την άφάνεια καί τους είχε κάνει ένδοξους, έλεγαν πως είχαν κοιμησεί ταί άπ' τους συνεχείς πολέμους, πως αὐτή ή ιστορία έπρεπε να τελειώνησιν καί πως, αν ο Ναπολέων έμελλε να έμνησενόσθι, δέν ήσαν καθόλου έπιχορηγούμενοι καί αὐτοί να τόν άπολοθίσουν στην πτώση του...

Αὐτά λοιπόν έλεγαν οι στρατάρχη Μπεοτιέ, Μουσαί, Λεφάβρ καί Νεύ!... Ο Νεύ μάστα, ήταν ο ζοφωτότερος άπ' όλους καί στο τέλος, παίνοντας τους συναδέλφους του, τους ώδήγησε στο χωματί του αυτοκτότου. Ο Ναπολέων φοιχόταν εκείνη την ώρα όλομόναχος, βροθιμένος στις σιχαρές του, βλέποντας έξωθεν ν' άνοιξη ή πόρτα, χωρίς να διατάξη αὐτός, άνορθώθηκε ξεφριμασμένος... Μα οι στρατάρχη του προχώρησαν θορακτά καί, χωρίς πολλές διαταγές, ο Νεύ τόν ειπε :

—Μεγαλειότατε, δέν μετρούμε να βαδίσουμε προς τή Παρία!... Δέν βλέπετε πόσο άπειλοτική είνε ή κατάσταση... Μουδάτε μ' έναν έτοιμοθάνατο άσθενή!... Δέν μένει άλλη λύσις, παρά να παρατηρήτε άπὸ τὸ βουαίειος τής Ρώμης!...

Ο Ναπολέων, κατάπληκτος μετὸς στην πρωτοφανή αὐτή τολμή των άξιοματιών του, στην άρχή δέν απάντησε τίποτε. Έπειτα, ένὸ ο Νεύ ώκολούθησε να τὸ μιλή, με άγανάκτησι καί με περιφρόνησι, άρχισε να τόν άπειλή. Τότε έξωθεν ο Νεύ έμυλάωσε καί, εκδηλώνοντας την άφοσίωσί του καί την έπιτοχή του προς τόν άυτοκράτορα, άπεχώρησε μαζί με τους συναδέλφους του.

Μα ή ίδια σαρνή επανέληξή καί την άλλη μερα. Στις 11 τὸ πρωί οι στρατιώτες συγκεντρώθηκαν στην τραπέζια του αυτοκτότου. Σε λίγο μετρη μέσα καί ο Ναπολέων με την όμη σκοτεινή καί με τὰ μάτια βαθυλοκάμα.

—Μείνετε! τὸς ειπε με φωνή επατακτική καί, χωρίς να προσθέσῃ τίποτε άλλο, άρχισε να προγεματιχὴ γρήγορα. Οι στρατάρχη, τρομοκρατημένοι άπὸ την άσπρη έκφρασί του, έμειναν σιωπηλοί. Το τρομερό βλέμμα του τὸς ειχε κάνει να τὰ χάσουν. Μόλις ο Ναπολέων τελείωσε τὸ πρόγεμά του, πέρασε στο δίπλανό σαλόνι καί τὸς διατάξε να τόν ώκολούθησιν. Έκει, άκίνητοι καί σιωπηλοί, στεκόνοταν ος στάσι προσοχῆς, περιμένοντας να τὸς μιλήσῃ πρώτος ο κύριός τους. Μα ούτε ο Ναπολέων δέν μιλούσε καί έκανε βόλτες, με τὰ μάτια καρφωμένα στη γῆ, με τὰ χέρια πίσω στην πλάτη, προσπαθώντας να συγκρατηθῇ καί ναυθωντας την άδηρία για την στάσι των στρατιών του να τὸς πλημμυρίξῃ την ψυχῆ.

Τέλος, έπειτα άπὸ πέντε λεπτά σιωπῆς, σάτρηε καί άνασφίωσε έξωθεν τὸ κεφάλι του. Τότε, άποφένοντας τὸ βλέμμα του Νεύ, ειπε, καταβάλλοντας μεγάλη προσπάθεια πως είνε έτοιμος για κάθε

θυσία άπὸ τῆς πατρίδος. Καί συγχρόνως, προσκαλόντας τόν γραμματέα του Φαίν, τὸς διαγόρησε την παραίτησί του, ως εξῆς :

«Έπειδή οι σύμμαχοι δυνάμεις διεκήρυσαν ότι ο αυτοκράτορα Ναπολέων αποτελεί τὸ μόνον εμπόδιον προς άποκατάστασιν τῆς ειρήνης εις τήν Εὐρώπην, ο αυτοκράτορα Ναπολέων, πιστός εις τὸν όρκον του, δηλώνει ότι είνε έτοιμος να κατελή τὸ θρόνον του, να εγκαταλείψῃ τήν Γαλλίαν καί αὐτήν άκόμη τήν ζωήν, δια τὸ καλὸν τῆς πατρίδος...»

Μόλις υπέγραψε τήν παραίτησί του, έγραψε ένας άγγελιοφόρος, ο όποιος ανέφερε ότι ο στρατάρχη Μαριμόν τον ειχε προσδοσει καί ειχε προσχωρήσει στους έχθρους μαζί με όλη τή στρατιά του...

Καί τότε άρχισαν περὶ να τόν εγκαταλείπουν όλοι... Όλοι βιάζοντοσαν ν' άρρίσουν εκίνηση πὸς δέν ήταν περὶ τίποτε καί να πάνε στο Παρία για να επύτηθουν είνους άπὸ τὸ νέο βασιλιά καθεστῆς. Έντεκα στρατάρχη υπέβαλαν τήν παραίτησί τους : Ο Ζουρνάν, ο Ψιγκρό, ο Ούντιν, ο Μπερτιέ, ο Κέλλερμαν, κτλ. άπαρνόντοσαν τὸ νικητὸ τὸ Αουστεριλίτ καί τῆς Τένας...

Μόνος περὶ, ο πρὸ όλίγου άκόμη τρομερός καί μεγάλος αυτοκτότος, περιμένε στο Φονταίνεμπλώ τι θ' αποφασίσαν για τήν τύχη του οι έχθροί του. Τέλος ή απόφασις αὐτή έγινε. Οι σύμμαχοι τὸ παραγορεύσαν τήν κυριαρχία τῆς γῆρας Έλβας, στην όποία έπρεπε ν' άποσπῆθῃ, παίροντας μαζί του τετρακόσιους άνδρους τῆς φρουράς του, καί έκλογήν του...

Μα τόν Ναπολέοντα δέν τόν έμελλε περὶ για τίποτε... Άφου οι άνδρωτοι τόν ειχαν εγκαταλείψει, ειχε εγκαταλείφθῃ καί αὐτός στην τύχη του... Έπὶ όχτώ ήμέρες έξῆσε έτσι, σχεδόν όλομόναχος... Ούτε ή γυναίκα του, ούτε οι αδελφοί του, δέν ειχαν τρέξει κοντά του στις τραγικές εκίνους στιγμῆς... Όλοι σχεδόν οι στρατάρχη του, όλοι οι φίλοι του ειχαν άφγει, χωρίς να τόν άποχωρηθίσουν... Κι' αὐτός άκόμη ο θαλαμηπόλος του Κονσταντ, ο όποιος τόν υπηρετούσε άπὸ τήν άρχή τῆς σταδιοδρομῆς του, τόν ειχε εγκαταλείψει... Έπίσης καί ο μάυρος δούλος του, ο μαμειούκος Ρουσταν, ο όποιος σάν σκύλος φύλακας κοιμόταν πάντα μετὸς στην πόρτα τὸς δοματίου του, ειχε λιποταχῆσι ...

Πρωτοφανῆς δηλαδή εγκατάλειψις ! «Όταν κανείς άπὸ τὸς ελαχίστους πιστούς του φίλους πήγαινε να τόν επισκεφθῇ κατά τῆς ήμέρας αὐτῆς, δέν εῖσινε μέσ' στο άέρατον άνάτορο ούτε έναν υπηρετή του να τόν άναγγελλῃ... Μοναχῆ ο στρατιώτες τῆς αυτοκρατορίας φρουράς, οι όποιοι φύλαγαν στις σκοπιές τόν άνακτόρου, έμειναν πιστοί στον εγκαταλειμμένο κύριό τους, συμμεριζόμενοι τόν άπειρο πόνο του.

Ένα πρωί, καθώς ο Ναπολέων έκανε τόν περιπάτο του στον κήπο τὸν Φονταίνεμπλώ, ένας θωρακισμένος παρουσιάστηκε έξωθεν μπροστά του. Ήταν ή έπαυθον τῆς ήμέρας πὸς ειχε γίνει ή έκλογῃ των 400 άνδρων, οι όποιοι θα τόν συνώδεον στην έξορτα του.

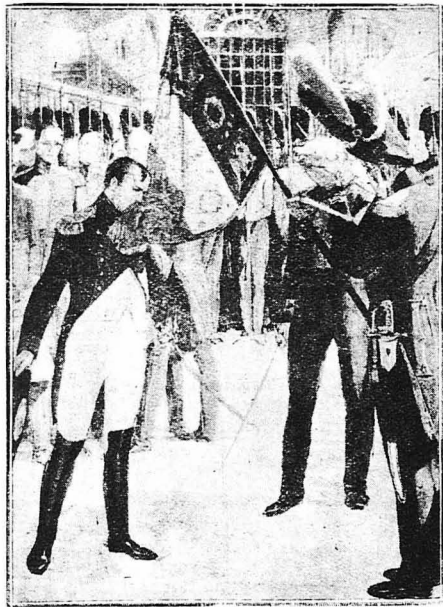
—Τί θέλεις; τὸν ρώτησε ο Ναπολέων.

—Μεγαλειότατε, άπατὸ δικαιοσύνη, τὸς απάντησε ο θωρακισμένος. Υπηρετὸ στο στρατὸ εικοσι δὸν χρόνια, έχω παρασκευασθῆ καί δέν με συμμετέλειαν στον κατάλογο των άνδρων πὸς θα εῖς συνοδεύσουν ! «Αν δέν με συμμετερίλαθον, θα αυτοκτονήσω...

—Θέλεις λοιπόν νάρθῆς μαζί μου;

—Άπαιτὸ, Μεγαλειότατε ! απάντησε ο θωρακισμένος.

—Σκέφτηκες, εξακολούθησε ο Ναπολέων, ότι για νάρθῆς μαζί

Ο Ναπολέων έπιασε τήν άκρη τῆς σημαίας καί με δάκρυα στά μάτια τήν φίλησε τρεῖς φορές...

ουσις φρουράς, οι όποιοι φύλαγαν στις σκοπιές τόν άνακτόρου, έμειναν πιστοί στον εγκαταλειμμένο κύριό τους, συμμεριζόμενοι τόν άπειρο πόνο του.

μον πρέπει να έγχαταλείψης τη Γαλλία, την οικογένειά σου, το μέλλον σου... Είσαι, καθώς βλέτω, έπιλοχίας...

— Είκοσι δυό χρόνια τώρα, του άπάντησε με δάκρυα στά μάτια ό θορακοφόρος, έσεις έστε ή οικογένειά μου, έσεις έστε ό στρατηγός μου...

— Τότε νάρθής μαζί μου, του έλεε ό Ναπολέων.

Καί άπομακρύνθηκε με δάκρυα στά μάτια.

Έξως ή ημέρα της άναχωρήσεως έφτασε.

Τό μεσημέρι άκούθως ό αυτοκράτωρ παρουσιάστηκε στό προαύλιο του άνακτόρου. Μέσ' στην άτέραντη αύλή του Λευκού 'Ιππου — ή του 'Αποχωρητισμού — όπως όνομάστηκε κατόπιν, βρισκότανε παρατεταμένη όλόκληρη ή αυτοκρατορική φρουρά...

'Ο Ναπολέων κατέβηκε άργά τη σκάλα, έφριξε τά χέρια καμιά δεκαπενταριά άξιωματικών, που βρισκότανσαν παρατεταγμένοι έκει γιά νά τόν άποχωρήσουν, κ' έφριξε μιά καπά ή γύρω του.

'Ο άρχηγός τών συγκεντρωμένων στρατευμάτων, στρατηγός Πετιί, προχώρησε τότε πρός αυτόν.

'Ο αυτοκράτωρ τού έκανε τότε νόημα, ότι θέλει νά μιλήση κ' ένώ μιά άνατριχίλα περνούσε άπ' τις τάξεις τών στρατιωτών, έλεε τά έξής :

— 'Αξιωματικοί, ίταξιωματικοί καί στρατιώτα της άρχαίας φρουράς, σάς άποχωρετώ... Είκοσι χρόνια τώρα, σάς σινάντησα πάντοτε στό όρόμο της δόξας...

Καί εξακολούθησε, χωρίς νά εξασθενήση καθόλου ή φωνή του, τό λογίομο του άποχωρητισμού...

'Όταν έτελείσεν, ό στρατηγός Πετιί, ξεχνώντας πώς ό ίδιος είχε ριπατίει άπόλυτη σιωπή, τράβηξε τό σαβί του καί φώναξε σάν τρέλλος :

— Ζήτη ό αυτοκράτωρ !...

'Απέσως μιά άτέραντη καί τρομερή ξετοραγωγή του άπάντησε άπό τις τάξεις τών στρατιωτών.

Συγκληνόμενος μέχρη δακρύων, ό Ναπολέων έλεε τότε :

— Στρατιώτα, έπειδή δέν μπορώ νά σάς φιλήσω όλους, θα φιλήσω τό στρατηγό σας... Πλησιάστε, στρατηγέ Πετιί.

Καί έφριξε τό στρατηγό στην άγκαλιά του.

— 'Ας φέρον τώρα τη σημαία ! έλεε, κατόπιν.

'Ο σημαιοφόρος της φρουράς πλησίασε τότε κρατώντας μιά σημαία με τούς αυτοκρατορικούς άετούς καί άπάντησεν στην όποία ήσαν γραμμένες ή λέξεις : «Μαρέγκο, 'Αουστερλίτς, 'Γένα, 'Ενλώ, Φρέντλανδ, Βάγκραμ, Βόσκοβα, Βιέννη, Βερολίνο, Μαδρίτη, Μόσχα». 'Όλα δηλαδή τά μέρη, όπου είχε νικήσει ό Ναπολέων. 'Ο αυτοκράτωρ έπιασε την άωρη της καί, με δάκρυα στά μάτια, την έφίλησε τρεις φορές, λέγοντας :

— Αυτά τά φιλήματα άς άντιχίσουν στις καρδιές όλων τών γενναίων.

'Επειτα, γρήγορα γρήγορα, άποτραβήχτηκε άπό τούς άξιωματικούς του πού τού φιλούσαν με λυγμούς τά χέρια.

Μπήκε μέσ' στό άμάξι πού τόν περίμενε, τό όποιο σέ λίγο άπομακρύνθηκε με καλπασμό, όδηγώντας τον πρds την έξορία.

ΠΕΖΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

Η ΔΙΜΝΗ

"Όταν άπλώνεται τό βράδυ, ή βαρκούλα μου μονάχη κ' ανάλαφρη διαβαίνει την ήσυχή λίμνη. Στη δίο φαίνονται άόμα τα χιόνια σταθαιμένα σέ σφο καί σ' ένα νησάκι ξεχωρίζει τό σήμα ενός μοναστηριού, άπ' όπου άκούγεται ή προσευχή τού έσπερινοού :

«Αίώνια πηγή της άγάπης, παρηγοριά τού δυστυχισμένου, άγια Μητέρα του Χριστού, Παθένα τών παρθένων, χαίρε !»

Σιγά—σιγά τό τραγούδι άννιψίνεται άργά πρds τόν ουρανό, σάν μιά θετική μελωδία κ' ό ήχος εξακολουθεί νά μεταδίδάεται μέσ' άπ' τούς χονσούς κματισμούς της λίμνης καί της άτμοσφαιράς.

Τά χέρια μου μένουν δσάλευτα στά νουακά κ' ή καρδιά μου άκούει μ' εύλάβεια τό γλυκό χτύπο της κματίας.

Την ίδια στιγμή μου φαίνεται πώς άγγελιο λευκοφτέρου—γο φέρον με ψαλμούς στον ουρανό μιά ψυχή εύλογμένη...
V. SCHIFFEL

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟ ΣΚΛΑΒΩΜΕΝΟ ΠΟΥΛΙ

(Του ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ, υιού).

'Ο 'Αλέξ. Δουμάς υιός δέν έχει γράψει, ός γνωστόν, παρά έλάχιστα τραγούδια. Οι άλλοι όμοιοι στίχοι του, είνε άρκετά όρατοι, λυρικοί, άφελείς, πολύ αισθηματικοί. 'Ένα άπό τά τραγούδια του Δουμά υιού, 'ετο Πουλί, δημοσιεύουμε σήμερα γάρν τών φίλων της ποιήσεως άναγκαστών μας, κατ' άριστοτεχνική μετάφραση τού άληθινήτου 'Αχιλλέως Παράσχου.

Παιδί, πουλάκι έπιασε τού κάμπου είνιγχομένο καί σ' έπιασα !» μέσ στη χαρά φωνάζεις την τρελλή σου. Καί κλαίει, τώρα στό κλονί τό μαύρο, σκλαβωμένο, καί δέν άκούει τό θλιβερό παρόντο ή ψυχή σου...

'Από καιρό τό μάτιασε στην άνθηρή φολιά του καί τη φωνή του άκούγες μέσ' στη σιωπή την τόση. Κρημμένος στό φυλλώματα, στό δέντρο άποκότων γιά νά μην τυχί καί σέ ίδι καί τη σκλαβιά ηλιώση.

'Αχ, τό πούλι ός άφίνο θ' άκούσι τό κλάμημά του ! Καί γιά χαρά τόσο μικρή ή γυναιή ή σκληρή σου καί μέσ άκούη στό κλονί τού κόβει τά φτερά του, καί μην πετάξη πού ψηλά άπό την κεφαλή σου !

Πώς νά τό βλέψεις ήμπορεί άπελπισιά γεμίο, τό όρφος του τ' άδύνατο στό σόμα καί ματόν, νά τρέχη μέσ στις τέσσερες γωνίες άπάνω—κάτω με τέτοια θλιβερή φωνή ; Αυτό σέ ξεφαντώνει ; ...

Καί όμως τό μικρό κλονί τά χέρια σου στολίζον, με τούς παλμούς καί πρώτους του σιντφόρος, τά λουλούδια. 'Αλλ' όι' αυτά του λιβαδιού τ' άγέρι (δέν άξίζον

Καί νά σου ψάλλη δέν μπορεί πειά χαρο—τά τραγούδια.

Δέν ξέρεις ότι προσειχή καί λειτουργία (καλούνε

τό λάλημα μικρού πουλιού πού φέρνει ό (άγγερας ;

'Αχ, τά μικρά του άπό σέ τό σκλάβο σου (ζητούν...

Αυτό γιά σένα είνε πουλί, όμως γι' αυτά (πατέρας !

Πατέρες είν' καί τά πουλά καί τούς (δικούς μας μοιάζουν, καί στά μικρά τους νά πετούν μαθαίνουν (στον άγέρα, κάδε ημέρα πού περνά τόν Πλάστη νά (δοξάζουν καί με τραγούδια συμβούλες τούς δίνουν (νύχτα—μέρα !

Καί κατεβαίνουν καθ' άγνή άπ' τη ζεστή (φωλιά τους

νά βρουν απειροά σιταριού νά φρέψουν (τά μικρά τους,

νά μεγαλώσουν νά γενή τό άπαλό τους (χουδι

δυό ταξειδιάρικα φτερά καί ή φωνή τρα— (γούδι.

Κάθε πουλάκι ό Θεός τό εύλογεί. Τού (δίνει

τό σιταράκι πού στη γη ό θεριστής άφίνει. Γιά όλα ό καλός Θεός άπό ψηλά φροντίζει καί τη μικρότερη φολιά κ' άγάτη τη στηρίζει.

Ξέρεις γιάτί ό σκλάβος σου σέ φεύγει καί φωνάζει κ' έξανα ριπιά στέκεται, προσέχει καί στενάζει ; 'Αχ, τά μικρά του π' άφισε άκούει νά τού λένε : — «'Ελα πριν άποθάνουμε, πατέρα μας !, καί κλαίει.

Κλεισμένο δέν μπορεί τροφή νά φέρη στη μητέρα γιά νά τά φρέψη στη φολιά πού μένει νύχτα—μέρα, καί τά μικρά του π' όλη την ή θέρμη δέν θα ζήσουν. Τί κρήμα νά πεθάνουμε προτού νά κελαιδήσουν !

Παιδί, τό όδό μούζε, με πάνω μην άπλώνης, καί τό πουλάκι άκου τό χωρίς νά τό σκλαβώνης ! Γιατί άπ' όλα μοναζά τό δικό μας χέρι κ' όταν χαιδέει μαλακά καί νά κνήν έξέρει...

Μεταφρ. ΑΧ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΙΑ

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΙΑΒΕΛΙ

Κάποτε θέλησε κάποιος νά καθηγορήσει τό Μακιαβέλι, ότι έδίδαζε τούς ήγεμόνας νά γίνονται τύραννοι.

— Ναι, άπάντησε ό έξοχος συγγραφέας, αλλά συγχρόνως έδίδαζε καί τούς λαούς πώς νά απαλλάσσονται άπό τούς τυράννους ταν.